

Oorlogsmonument

Martelarenplein
3000 Leuven

50.881 200° N, 4.714 839° O

Fotograaf © Bodyandparts2

KUNSTWERK

De gebeurtenissen van 1914

Op 20 augustus 1914 werd Leuven bezet door Duitse troepen. Op 25 augustus ging het bericht rond dat er Engelse en Belgische soldaten onderweg zouden zijn. Dan werden op een bepaald moment – volgens Duitse soldaten – vuurpijlen afgeschoten. Meteen daarna zou er vanuit enkele huizen geschoten zijn op de Duitse troepen, zelfs vanuit hotels waar er Duitsers logeerden. De soldaten drongen die huizen binnen, schoten iedereen neer die ze gewapend vonden en staken hun huizen in brand. De onrust duurde enkele dagen totdat de inwoners uit Leuven moesten vertrekken. Daarna werd, op 29 augustus, de stad in brand gestoken. Grote delen rond het station en in het centrum werden in de as gelegd. Alleen het stadhuis werd gespaard, omdat het diende als huisvesting voor hoge Duitse officieren. Het resultaat van de brandstichting was verschrikkelijk: 1.081 huizen werden helemaal vernield, 209 burgers kwamen om, onder wie eenentwintig vrouwen, zes geestelijken, elf kinderen en drie tachtigjarigen. Een van de ergste vernielingen was die van de universiteitsbibliotheek in de Naamsestraat. Naar schatting 1.000 handschriften, 800 incunabelen en 300.000 boeken gingen verloren. Die daad leverde de Duitsers de naam van respectloze "barbaren" op, en veroorzaakte over de gehele wereld een schok van ongeloof en woede.

Het monument

Aan het toenmalige Stationsplein, sinds 1919 *Martelarenplein*, prijkt een groot monument voor de Leuvense oorlogsslachtoffers. Ontwerper was Achilles De Bondt, die de opdracht kreeg na een prijskamp. Dit imposante gedenkteken uit witte natuursteen was zeer vooruitstrevend door de strakke lijnen en de art-

deco-ornamenten. Het bestaat in essentie uit een driezijdige massieve sokkel met een 20 meter hoge zeszijdige obelisk. Bovenaan deze obelisk bevinden zich drie vergulde beelden: een vrouw met kind (verpersoonlijking van de Hoop), een krijgsman met zwaard (de Gerechtigheid) en een man in verdedigingshouding (de Vaderlandsliefde). Op drie zijden van de bovenste sokkel zijn drie taferelen gebeeldhouwd: gedeporteerde burgers (kant Bondgenotenlaan), burgers die wachten op hun terechtstelling (kant Diestsevest) en de triomfantelijke terugkeer van de eigen soldaten (kant Tiensepoort). Ze worden verbonden door de vleugels van naakte vrouwen, wat overigens voor de nodige controverse zorgde. Op de ondersokkel zijn twee bas-reliëfs uitgebouwd met als thema's *De Inval* (kant Diestsevest) en *De Wederopbouw* (kant Tiensepoort). Op het derde vlak (kant station) prijken links en rechts van de toegangsdeur op bronzen platen de namen van de Leuvense slachtoffers.

Eind jaren negentig was het monument zwaar gehavend. Gelukkig kreeg het sindsdien een grondige restauratie en werd het schitterend hersteld.

© Bodyandparts2

KUNSTENAAR

Achilles De Bondt (Gent, 1886 - 1954) was provinciaal architect van Brabant en ook zelfstandig architect. Op 14 april 1922 won hij de prijskamp voor het Leuvense Oorlogsmonument.

Beeldhouwer van de sculpturale delen van het monument was oud-strijder Marcel Wolfers (Elsene, 1886 - Corroy-le-Grand, 1976). Hij studeerde na de oorlog aan de Brusselse Academie voor Schone Kunsten en ontwierp een aantal oorlogsmonumenten. Hij werd later voorzitter van de *Société Belge des Métiers d'Art*.

REALISATIE

Het monument is door het stadsbestuur opgericht ter ere van de militaire en burgerlijke slachtoffers die in augustus 1914 in Leuven gevallen zijn.

Het werd ingehuldigd op zondag 26 april 1925 in aanwezigheid van koningin Elisabeth, maarschalk Ferdinand Foch en kardinaal Mercier.

Sam Van Clemen